YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

9 päivänä maaliskuuta 1999 *

Asiassa C-212/97,

jonka Højesteret (Tanska) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Centros Ltd

vastaan

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 52, 56 ja 58 artiklan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat P. J. G. Kapteyn, J.-P. Puissochet, G. Hirsch ja P. Jann sekä tuomarit G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, J. L. Murray, D. A. O. Edward, H. Ragnemalm, L. Sevón, M. Wathelet (esittelevä tuomari), R. Schintgen ja K. M. Ioannou,

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, edustajanaan Kammeradvokatenin ominaisuudessa asianajaja Karsten Hagel-Sørensen, Kööpenhamina,

— Tanskan hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön osastopäällikkö Peter Biering,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisosastopäällikkö Kareen Rispal-Bellanger ja saman osaston ulkoasiainsihteeri Gautier Mignot,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen neuvonantaja Adriaan Bos,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies Stephanie Ridley, avustajanaan Derrick Wyatt, QC,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Antonio Caeiro ja oikeudellisen yksikön virkamies Hans Støvlbæk,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Erhvervs- og Selskabsstyrelsenin, edustajanaan Karsten Hagel-Sørensen, Ranskan hallituksen, asiamiehenään Gautier Mignot, Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen neuvonantaja Marc Fierstra, Ruotsin hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisen yksikön ulkoasiainneuvos Erik Brattgård, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään Derrick Wyatt, ja komission, asiamiehinään Antonio Caeiro ja Hans Støvlbæk, 19.5.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.7.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Højesteret on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 3.6.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.6.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen perustamissopimuksen 52, 56 ja 58 artiklan tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Centros Ltd (jäljempänä Centros), joka on 18.5.1992 Englannissa ja Walesissa rekisteröity private limited company, ja Tanskan kauppaministeriön alaisuuteen kuuluva Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (elinkeino- ja yhtiöhallitus) ja jossa on kyse siitä, että tämä viranomainen kieltäytyi rekisteröimästä Centrosin sivuliikettä Tanskassa.

3 Kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan asian asiakirja-aineistosta käy ilmi, että perustamisestaan lähtien Centros ei ole harjoittanut mitään toimintaa. Koska Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä ei aseteta rajavastuuyhtiöille mitään niiden vähimmäispääomaa ja sen maksamista koskevaa vaatimusta, Centrosin yhtiöpääomaa, joka on 100 Englannin puntaa (GBP), ei ole maksettu eikä annettu yhtiön käyttöön. Pääoma on jaettu kahteen yhtiöosuuteen, joista Bryden puolisot, jotka ovat Tanskassa asuvia Tanskan kansalaisia, omistavat kumpikin yhden. Puolisoista vaimo Marianne Bryde on Centrosin johtaja, ja yhtiön kotipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa miehen Tony Bryden ystävän kotona.

4 Tanskan oikeuden mukaan Centros, joka on private limited company, on ulkomainen rajavastuuyhtiö. Tällaisten yhtiöiden sivuliikkeiden (filialer) rekisteröimistä koskevat säännöt ovat *anpartsselskabslov*issa (rajavastuuyhtiölaki).

5 Tämän lain 117 §:ssä säädettiin kyseessä olevana ajankohtana muun muassa seuraavaa:

"1) Ulkomaiset rajavastuuyhtiöt ja niitä oikeudelliselta muodoltaan vastaavat muut ulkomaiset yhtiöt, joiden kotipaikka on jossakin Euroopan yhteisöjen jäsenvaltiossa, voivat harjoittaa toimintaansa Tanskassa sivuliikkeen välityksellä."

6 Vuoden 1992 kesällä Marianne Bryde pyysi Erhvervs- og Selskabsstyrelseniltä Centrosin sivuliikkeen rekisteröimistä Tanskassa.

7 Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kieltäytyi rekisteröinnistä erityisesti sillä perusteella, että Centros, jolla ei ollut mitään liiketoimintaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ei todellisuudessa pyrkinyt perustamaan Tanskaan sivuliikettä vaan päätoimipaikan ja näin kiertämään kansallista lainsäädäntöä ja etenkin 21.12.1991 annettua lakia nro 886, jonka mukaan maksetun vähimmäisyhtiöpääoman on oltava 200 000 Tanskan kruunua (DKK).

8 Centros valitti Østre Landsretiin päätöksestä, jolla Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kieltäytyi rekisteröinnistä.

9 Koska Østre Landsret ratkaisi 8.9.1995 antamallaan tuomiolla asian Erhvervs- og Selskabsstyrelsenin hyväksi, Centros valitti Højesteretiin.

10 Tässä oikeudenkäynnissä Centros väittää, että se täyttää ne edellytykset, jotka rajavastuuyhtiölaissa asetetaan ulkomaisen yhtiön sivuliikkeen rekisteröimiselle. Koska Centros on laillisesti perustettu Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sillä on oikeus perustaa sivuliike Tanskaan perustamissopimuksen 52 artiklan nojalla, kun tätä artiklaa tulkitaan yhdessä 58 artiklan kanssa.

11 Centrosin mukaan sillä seikalla, ettei se ole harjoittanut mitään toimintaa sen jälkeen, kun se perustettiin Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ei ole mitään vaikutusta sen sijoittautumisoikeuteen. Asiassa 79/85, Segers, 10.7.1986 antamassaan tuomiossa (Kok. 1986, s. 2375) yhteisöjen tuomioistuin totesi, että perustamissopimuksen 52 ja 58 artiklan vastaista on, että jäsenvaltion viranomaiset epäävät yhtiön johtajalta oikeuden kansallisen sairausvakuutusjärjestelmän mukaisiin etuuksiin pelkästään sillä perusteella, että yhtiön kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, vaikka se ei harjoitakaan liiketoimintaa kotipaikkavaltiossaan.

12 Erhvervs- og Selskabsstyrelsen puolestaan väittää, että rekisteröimisestä kieltäytyminen ei ole perustamissopimuksen 52 ja 58 artiklan vastaista, koska sivuliikkeen perustaminen Tanskaan vaikuttaa keinolta välttyä niiden kansallisten oikeussääntöjen soveltamiselta, jotka koskevat vähimmäisyhtiöpääomaa ja sen maksamista. Rekisteröinnistä kieltäytyminen on perusteltua myös sen takia, että on välttämätöntä suojata julkisia ja yksityisiä velkojia ja sopimuskumppaneita sekä ehkäistä konkurssipetoksia.

13 Tässä tilanteessa Højesteret päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko EY:n perustamissopimuksen 52 artiklan sekä sen 56 ja 58 artiklan vastaista kieltäytyä rekisteröimästä sellaisen yhtiön sivuliikettä, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa ja jonka yhtiöpääoma on 100 GBP (noin 1 000 DKK) ja joka on lainmukaisesti perustettu ja tämän lainsäädännön mukaan edelleen olemassa tässä jäsenvaltiossa, kun yhtiöllä ei ole omaa liiketoimintaa ja kun sivuliike perustettaisiin siksi, että liiketoimintaa harjoitettaisiin pelkästään kyseisessä sivuliikkeen perustamisvaltiossa, ja kun tämä menettelytapa on ilmeisesti valittu sen sijasta, että viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa perustettaisiin yhtiö, jotta vältyttäisiin maksamasta 200 000 DKK:n (nykyään 125 000 DKK:n) suuruista vähimmäisyhtiöpääomaa?"

14 Tällä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, onko perustamissopimuksen 52 ja 58 artiklan vastaista, että jäsenvaltio kieltäytyy rekisteröimästä sellaisen yhtiön sivuliikettä, joka on perustettu sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan,

jossa yhtiöllä on kotipaikka mutta jossa se ei harjoita liiketoimintaa, kun sivuliikkeen tarkoituksena on mahdollistaa yhtiön koko liiketoiminnan harjoittaminen valtiossa, johon sivuliike perustetaan, jolloin vältyttäisiin perustamasta yhtiötä tähän valtioon ja siis vältyttäisiin yhtiön perustamista koskevien oikeussääntöjen soveltamiselta, jotka ovat tässä valtiossa tiukempia vähimmäisyhtiöpääoman maksamisen osalta.

15 Aluksi on täsmennettävä, että Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ei mitenkään kiistä sitä, että jokainen osake- tai rajavastuuyhtiö, jonka kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, voi harjoittaa toimintaansa Tanskassa sivuliikkeen välityksellä. Se siis pääsääntöisesti hyväksyy sen, että toisen jäsenvaltion oikeuden mukaan perustetun yhtiön sivuliike rekisteröidään Tanskassa. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen lisäsi nimenomaan, että jos Centrosilla olisi ollut liiketoimintaa Englannissa ja Walesissa, se olisi hyväksynyt Centrosin sivuliikkeen rekisteröimisen Tanskassa.

16 Tanskan hallituksen mukaan perustamissopimuksen 52 artiklaa ei voida soveltaa kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, koska kyseessä on täysin Tanskan sisäinen tilanne. Tanskan kansalaiset Brydet ovat sen mukaan nimittäin perustaneet Yhdistyneeseen kuningaskuntaan yhtiön, joka ei harjoita siellä mitään tosiasiallista toimintaa, ainoastaan harjoittaakseen toimintaa Tanskassa sivuliikkeen välityksellä ja näin välttyäkseen siltä, että yhtiöön sovellettaisiin rajavastuuyhtiön perustamista koskevaa Tanskan lainsäädäntöä. Tässä tilanteessa se, että jonkin jäsenvaltion kansalaiset perustavat yhtiön toiseen jäsenvaltioon, ei ole yhteisön oikeuden eikä varsinkaan sijoittautumisvapauden kannalta tarkasteltuna relevantti kytkös toiseen jäsenvaltioon.

17 Tältä osin on todettava, että tilanne, jossa sen jäsenvaltion oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jossa yhtiöllä on sääntömääräinen kotipaikka, päättää perustaa sivuliikkeen toiseen jäsenvaltioon, kuuluu yhteisön oikeuden soveltamisalaan. Tältä osin merkitystä ei ole sillä, että yhtiö on perustettu jossakin jäsenvaltiossa ainoastaan, jotta se voisi sijoittautua toiseen jäsenvaltioon, jossa se pääasiallisesti tai jopa ainoastaan harjoittaa taloudellista toimintaansa (ks. vastaavasti em. asia Segers, tuomion 16 kohta).

18 Se seikka, että Brydet ovat perustaneet Centroksen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tarkoituksenaan välttyä vähimmäisyhtiöpääoman maksamista koskevan Tanskan lainsäädännön soveltamiselta, mitä ei ole kiistetty kirjallisissa huomautuksissa eikä suullisessa käsittelyssä, ei myöskään merkitse sitä, että se, että brittiläinen yhtiö perustaa Tanskaan sivuliikkeen, ei kuuluisi perustamissopimuksen 52 ja 58 artiklassa tarkoitetun sijoittautumisvapauden soveltamisalaan. Perustamissopimuksen 52 ja 58 artiklan soveltamista koskeva kysymys on nimittäin erotettava siitä kysymyksestä, voiko jäsenvaltio ryhtyä toimenpiteisiin estääkseen sen, että jotkut jäsenvaltion kansalaisista käyttävät väärin perustamissopimuksessa annettuja mahdollisuuksia ja yrittävät välttyä kansallisen lainsäädännön soveltamiselta.

19 Brydet väittävät, että kieltäytyminen rekisteröimästä Tanskassa heidän sellaisen yhtiönsä sivuliikettä, joka on perustettu sen toisen jäsenvaltion oikeuden mukaan, jossa yhtiöllä on kotipaikka, rajoittaa sijoittautumisvapautta, mihin on todettava, että sijoittautumisvapaus, joka 52 artiklassa tunnustetaan yhteisön kansalaisille, sisältää sen, että heillä on oikeus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia sekä oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä niillä samoilla edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia. Perustamissopimuksen 58 artiklassa sitä paitsi rinnastetaan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetut yhtiöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön alueella, luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia.

20 Tästä seuraa suoraan, että näillä yhtiöillä on oikeus harjoittaa toimintaansa toisessa jäsenvaltiossa kauppaedustajan liikkeen, sivuliikkeen ja tytäryhtiön välityksellä, jolloin niiden kotipaikan, keskushallinnon tai päätoimipaikan sijainti määrittää niiden kuulumisen jonkin jäsenvaltion oikeusjärjestyksen alaisuuteen samalla tavalla kuin se määräytyy luonnollisten henkilöiden kansalaisuuden perusteella (ks. vastaavasti em. asia Segers, tuomion 13 kohta; asia 270/83, komissio v. Ranska, tuomio 28.1.1986, Kok. 1986, s. 273, 18 kohta; asia C-330/91, Commerzbank, tuomio 13.7.1993, Kok. 1993, s. I-4017, 13 kohta ja asia C-264/96, ICI, tuomio 16.7.1998, Kok. 1998, s. I-4695, 20 kohta).

21 Jonkin jäsenvaltion käytännöstä kieltäytyä tietyissä tilanteissa sellaisen yhtiön sivuliikkeen rekisteröinnistä, jonka kotipaikka on jossakin toisessa jäsenvaltiossa, aiheutuu, että tämän toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetut yhtiöt eivät voi käyttää niille perustamissopimuksen 52 ja 58 artiklassa annettua sijoittautumisoikeuttaan.

22 Tällaisella käytännöllä siis rajoitetaan näissä määräyksissä taattujen vapauksien käyttöä.

23 Tanskan viranomaisten mukaan Brydet eivät kuitenkaan voi vedota näihin määräyksiin, koska heidän suunnittelemansa yhtiökonstruktion ainoana tarkoituksena on välttyä rajavastuuyhtiön perustamista koskevan kansallisen oikeuden soveltamiselta, minkä vuoksi tällöin käytetään väärin sijoittautumisoikeutta. Tanskan kuningaskunnalla on viranomaistensa mukaan siis oikeus ryhtyä toimenpiteisiin estääkseen tällaisen väärinkäytön kieltäytymällä sivuliikkeen rekisteröinnistä.

24 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että jäsenvaltiolla on oikeus ryhtyä toimenpiteisiin estääkseen sen, että jotkut sen kansalaiset yrittävät käyttää väärin perustamissopimuksessa luotuja mahdollisuuksia ja näin välttyä kansallisen lainsäädännön soveltamiselta, ja että yksityiset eivät saa käyttää yhteisön oikeussääntöjä väärin tai vedota niihin vilpillisesti (ks. erityisesti palvelujen tarjoamisen vapauden osalta asia 33/74, Van Binsbergen, tuomio 3.12.1974, Kok. 1974, s. 1299, 13 kohta; Kok. Ep. II, s. 385; asia C-148/91, Veronica Omroep Organisatie, tuomio 3.2.1993, Kok. 1993, s. I-487, 12 kohta ja asia C-23/93, TV10, tuomio 5.10.1994, Kok. 1994, s. I-4795, 21 kohta; sijoittautumisvapauden osalta asia 115/78, Knoors, tuomio 7.2.1979, Kok. 1979, s. 399, 25 kohta ja asia C-61/89, Bouchoucha, tuomio 3.10.1990, Kok. 1990, s. I-3551, 14 kohta; tavaroiden vapaan liikkuvuuden osalta asia 229/83, Leclerc ym., tuomio 10.1.1985, Kok. 1985, s. 1, 27 kohta; sosiaaliturvan osalta asia C-206/94, Paletta, tuomio 2.5.1996, Kok. 1996, s. I-2357, 24 kohta; työntekijöiden vapaan liikkuvuuden osalta asia 39/86, Lair, tuomio 21.6.1988, Kok. 1988, s. 3161, 43 kohta; yhteisen maatalouspolitiikan osalta asia C-8/92, General Milk Products, tuomio 3.3.1993, Kok. 1993, s. I-779, 21 kohta ja yhtiöoikeuden osalta asia C-367/96, Kefalas ym., tuomio 12.5.1998, Kok. 1998, s. I-2843, 20 kohta).

25 Vaikka kansalliset tuomioistuimet voivat tällaisissa tilanteissa tapauskohtaisesti objektiivisten seikkojen perusteella ottaa huomioon sen, että asianomainen henkilö on käyttänyt oikeuttaan väärin tai menetellyt vilpillisesti, jättääkseen tarvittaessa soveltamatta häneen yhteisön oikeuden niitä säännöksiä ja määräyksiä, joihin asiassa on vedottu, kansallisten tuomioistuinten on tällaista menettelyä arvioidessaan otettava huomioon myös kyseisillä yhteisön säännöksillä ja määräyksillä tavoitellut päämäärät (em. asia Paletta, tuomion 25 kohta).

26 Kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan asian osalta on todettava, että kansalliset säännökset, joiden soveltamiselta kyseessä olevat henkilöt yrittävät välttyä, koskevat yhtiön perustamista eivätkä jonkin ammattitoiminnan harjoittamista. Sijoittautumisvapautta koskevilla perustamissopimuksen määräyksillä taas pyritään siihen, että jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan perustetut yhtiöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön alueella, voivat harjoittaa toimintaansa toisissa jäsenvaltioissa kauppaedustajan liikkeen, sivuliikkeen ja tytäryhtiön välityksellä.

27 Tässä tilanteessa sitä, että jäsenvaltion kansalainen, joka haluaa perustaa yhtiön, tekee sen siinä jäsenvaltiossa, jossa yhtiöitä koskevat oikeussäännöt ovat tämän kansalaisen mielestä lievimmät, ja perustaa toisiin jäsenvaltioihin sivuliikkeitä, ei sinänsä voida pitää sijoittautumisoikeuden väärinkäyttönä. Oikeus perustaa yhtiö jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja perustaa sivuliikkeitä toisiin jäsenvaltioihin sisältyy perustamissopimuksessa taatun sijoittautumisvapauden käyttöön yhtenäismarkkinoilla.

28 Tältä osin ei ole juurikaan merkitystä sillä, että yhtiöoikeutta ei ole täysin yhdenmukaistettu yhteisössä; neuvosto voi yhä EY:n perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdassa sille annetun toimivallan nojalla jatkaa tätä yhdenmukaistamista.

29 Edellä mainitussa asiassa Segers annetun tuomion 16 kohdasta sitä paitsi ilmenee, että se, että yhtiö ei harjoita mitään toimintaa jäsenvaltiossa, jossa sillä on kotipaikka, ja että se harjoittaa toimintaansa ainoastaan jäsenvaltiossa, jossa sillä on sivuliike, ei riitä osoittamaan, että kyseessä olisi oikeuden väärinkäyttö ja petollinen toiminta, joiden perusteella jäsenvaltio, jossa sivuliike sijaitsee, voisi evätä tältä yhtiöltä oikeuden vedota sijoittautumisoikeutta koskeviin yhteisön säännöksiin ja määräyksiin.

30 Tässä tilanteessa se, että jäsenvaltio kieltäytyy rekisteröimästä sen jäsenvaltion oikeuden mukaan perustetun yhtiön sivuliikettä, jossa yhtiöllä on kotipaikka, sillä perusteella, että sivuliikkeen tarkoituksena on se, että yhtiö voi harjoittaa koko liiketoimintaansa vastaanottavassa valtiossa, jolloin sivutoimipaikka välttyy siltä, että siihen sovellettaisiin vähimmäispääomaa ja sen maksamista koskevia kansallisia oikeussääntöjä, on vastoin perustamissopimuksen 52 ja 58 artiklaa, koska tällä tavalla estetään sivutoimipaikkoja koskeva sijoittautumisvapaus, jonka noudattaminen 52 ja 58 artiklalla juuri pyritään varmistamaan.

31 Lopuksi on pohdittava, onko kansallinen käytäntö pätevästi perusteltavissa Tanskan viranomaisten esittämillä syillä.

32 Erhvervs- og Selskabsstyrelsen viittaa sekä perustamissopimuksen 56 artiklaan että yleistä etua koskevia pakottavia syitä koskevaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja väittää, että sillä, että rajavastuuyhtiöillä on oltava vähimmäispääoma, jonka on oltava maksettu, on kaksiosainen tavoite: yhtäältä yhtiöiden vakavaraisuuden vahvistaminen, jotta julkisia velkojia suojattaisiin siltä, ettei niiden saamisia saada perittyä, sillä toisin kuin yksityiset velkojat, ne eivät voi vaatia saamistensa vakuudeksi takausta tai muuta vakuutta, ja toisaalta yleisemmin kaikkien sekä julkisten että yksityisten velkojien suojaaminen ehkäisemällä sellaisten konkurssipetosten riskiä, joiden syynä on sellaisten yhtiöiden maksukyvyttömyys, joiden alkupääoma oli riittämätön.

33 Erhvervs- og Selskabsstyrelsen lisää, ettei ole olemassa vähemmän rajoittavaa keinoa tämän kaksiosaisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toinen keino suojata velkojia eli se, että säädetään oikeussääntöjä, joiden mukaan joissakin tilanteissa on mahdollista saattaa osakkaat henkilökohtaiseen vastuuseen, on rajoittavampi kuin se, että yhtiöllä on oltava vähimmäisyhtiöpääoma, jonka on oltava maksettu.

34 Esitetyt syyt eivät perustu perustamissopimuksen 56 artiklaan, sillä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sellaisten kansallisten toimenpiteiden, jotka voivat haitata perustamissopimuksessa taattujen perusvapauksien käyttämistä tai tehdä näiden vapauksien käyttämisestä vähemmän houkuttelevaa, on täytettävä neljä edellytystä: niitä on sovellettava ilman syrjintää, ne on voitava perustella yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä, niiden on oltava omiaan takaamaan niillä tavoiteltavan päämäärän toteutuminen eikä niillä saa puuttua perusvapauteen enempää kuin mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. asia C-19/92, Kraus, tuomio 31.3.1993, Kok. 1993, s. I-1663, 32 kohta ja asia C-55/94, Gebhard, tuomio 30.11.1995, Kok. 1995, s. I-4165, 37 kohta).

35 Nämä edellytykset eivät täyty kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa. Ensinnäkään kyseessä olevalla käytännöllä ei kyetä saavuttamaan velkojien suojaa koskevaa päämäärää, johon sillä pyrittäneen, sillä jos kyseessä oleva yhtiö olisi harjoittanut toimintaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa, sen sivuliike olisi rekisteröity Tanskassa, vaikka tanskalaiset velkojat olisivat voineet olla yhtä heikossa asemassa.

36 Toiseksi on niin, että koska pääasiassa kyseessä oleva yhtiö on perustettu Englannin eikä Tanskan oikeuden mukaan, sen velkojat ovat tietoisia, että siihen sovelletaan lainsäädäntöä, joka poikkeaa rajavastuuyhtiön perustamista koskevasta Tanskan lainsäädännöstä, ja velkojat voivat vedota tiettyihin niitä suojaaviin yhteisön oikeuden oikeussääntöihin, kuten yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla 25 päivänä heinäkuuta 1978 annettuun neljänteen neuvoston direktiiviin 78/660/ETY (EYVL L 222, s. 11) ja julkistamisvaatimuksista, jotka koskevat toisen valtion lainsäädännön alaisten, yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden jäsenvaltioon avaamia sivuliikkeitä, 21 päivänä joulukuuta 1989 annettuun yhdenteentoista neuvoston direktiiviin 89/666/ETY (EYVL L 395, s. 36).

37 Toisin kuin Tanskan viranomaiset väittävät, on sitä paitsi mahdollista ryhtyä toimenpiteisiin, joilla perusvapauksia rajoitetaan vähemmän ja joilla niihin puututaan vähemmän, eli esimerkiksi säätää julkisille velkojille mahdollisuus vaatia tarpeelliset vakuudet.

38 Se, että jäsenvaltio ei voi kieltäytyä rekisteröimästä sellaisen yhtiön sivuliikettä, joka on perustettu sellaisen toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa yhtiöllä on kotipaikka, ei estä sitä, että jäsenvaltio, jossa sivuliike on, voi ryhtyä petosten estämiseksi tai sanktioimiseksi toimenpiteisiin joko itse yhtiötä kohtaan tarpeen vaatiessa yhteistyössä sen jäsenvaltion kanssa, jossa yhtiö on perustettu, tai sellaisia osakkaita kohtaan, joiden on osoitettu yhtiön perustamisella yrittävän todellisuudessa välttää velvoitteitaan kyseessä olevaan jäsenvaltioon sijoittautuneita alueen yksityisiä tai julkisia velkojia kohtaan. Missään tapauksessa petosten torjunnalla ei voida perustella käytäntöä kieltäytyä sellaisen yhtiön sivuliikkeen rekisteröinnistä, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.

39 Esitettyyn kysymykseen on siis vastattava, että perustamissopimuksen 52 ja 58 artiklan vastaista on, että jäsenvaltio kieltäytyy rekisteröimästä sellaisen yhtiön sivuliikettä, joka on perustettu sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa yhtiöllä on kotipaikka mutta jossa se ei harjoita liiketoimintaa, kun sivuliikkeen tarkoituksena on mahdollistaa yhtiön koko toiminnan harjoittaminen valtiossa, johon sivuliike perustetaan, jotta vältyttäisiin perustamasta yhtiötä tähän valtioon ja vältyttäisiin yhtiön perustamista koskevien oikeussääntöjen soveltamiselta, jotka ovat tässä valtiossa vähimmäisyhtiöpääoman maksamisen osalta tiukempia. Tämä tulkinta ei kuitenkaan estä sitä, että sen jäsenvaltion viranomaiset, jossa sivuliike on, ryhtyvät petosten estämiseksi tai sanktioimiseksi toimenpiteisiin joko itse yhtiötä kohtaan tarpeen vaatiessa yhteistyössä sen jäsenvaltion kanssa, jossa yhtiö on perustettu, tai sellaisia osakkaita kohtaan, joiden on osoitettu yhtiön perustamisella yrittävän todellisuudessa välttää velvoitteitaan kyseessä olevaan jäsenvaltioon sijoittautuneita yksityisiä tai julkisia velkojia kohtaan.

Oikeudenkäyntikulut

40 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Tanskan, Ranskan, Alankomaiden, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Højesteretin 3.6.1997 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

EY:n perustamissopimuksen 52 ja 58 artiklan vastaista on, että jäsenvaltio kieltäytyy rekisteröimästä sellaisen yhtiön sivuliikettä, joka on perustettu sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa yhtiöllä on kotipaikka mutta jossa se ei harjoita liiketoimintaa, kun sivuliikkeen tarkoituksena on mahdollistaa yhtiön koko toiminnan harjoittaminen valtiossa, johon sivuliike perustetaan, jotta vältyttäisiin perustamasta yhtiötä tähän valtioon ja vältyttäisiin yhtiön perustamista koskevien sellaisten oikeussääntöjen soveltamiselta, jotka ovat tässä valtiossa vähimmäisyhtiöpääoman maksamisen osalta tiukempia. Tämä tulkinta ei

kuitenkaan estä sitä, että sen jäsenvaltion viranomaiset, jossa sivuliike on, ryhtyvät petosten estämiseksi tai sanktioimiseksi toimenpiteisiin joko itse yhtiötä kohtaan tarpeen vaatiessa yhteistyössä sen jäsenvaltion kanssa, jossa yhtiö on perustettu, tai sellaisia osakkaita kohtaan, joiden on osoitettu yhtiön perustamisella yrittävän todellisuudessa välttää velvoitteitaan kyseessä olevaan jäsenvaltioon sijoittautuneita yksityisiä tai julkisia velkojia kohtaan.

Rodríguez Iglesias Kapteyn Puissochet

Hirsch Jann Mancini

Moitinho de Almeida Gulmann Murray

Edward Ragnemalm Sevón

Wathelet Schintgen Ioannou

Julistettiin Luxemburgissa 9 päivänä maaliskuuta 1999.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti